

Lapin hyvinvointialueen hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2024-2025

Painopiste 1: Mielen terveyden tuki

Tavoitteet	Osatavoitteet	Toimenpiteet	Vastuutahot	Toimenpidemittarit	Tulosindikaattorit
Tuetaan lasten ja nuorten mielen hyvinvointia	Kehitetään koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä perheneuvolan matalankynnyksen mielen terveyspalveluita	Selvitetään walk-in palveluiden laajentamismahdollisuutta koko alueella	Hyvinvointialue, järjestöt, seurakunnat	Selvitys on tehty. Matalankynnyksen asiointipisteiden määrä.	Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista / % 8. ja 9. luokan oppilaista Kokenut vahvaa positiivista mielen terveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista Tuntee itsensä usein yksinäiseksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista / % 8. ja 9. luokan oppilaista Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista Mielen terveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 0 - 17-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista / % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista / % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista Kokenut fyysisistä uhkaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista Rikoksista syylliseksi epäillyt 0 - 14-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVEI-mittaus), % 5./8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 4. ja 5. luokan oppilaista / % 8. ja 9. luokan oppilaista Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista / % 8. ja 9. luokan oppilaista Erittäin heikko osallisuuden kokemus, % 8. ja 9. luokan oppilaista Koulupsykologin työpanoksen määrä, skaalattu HYTE-indikaattori Psykologien opiskelijamäärä / henkilötyövuosi, peruskoulu
		Lisätään näyttöön perustuvien terapeuttisten menetelmien saatavuutta porrasteisen hoitomallin käyttöönoton avulla	Lasten ja nuorten psykiatria, perheneuvolat, kouluterveydenhuolto, oppilashuolto	Porrasteinen hoitomalli käytössä. Annettujen vaikuttavien interventioiden määrä.	
		Tiedotetaan matalankynnyksen yhteydenottokanavista ja mielen terveyden tietosisällöistä nuorille kohdennetusti	Viestintäpalvelut	Luotettavista ammattilaisten ylläpitämistä palveluista on luotu kooste ja viestitty.	
		Lisätään kouluihin psykiatrisia sairaanhoitajia	Terveyspalvelut	Psykiatristen sairaanhoitajien määrä kouluilla.	
		Luodaan opiskeluhuollon matalan kynnyksen palvelukuvaus	Terveyspalvelut	Matalankynnyksen palvelukuvaus on luotu	
	Tehostetaan huolen puheeksiottoa	Järjestetään fyysisen uhkan tunnistaminen ja puheeksiotto -koulutukset osana Avainhenkilö pilottia	Sosiaali ja terveyspalvelut: terveyden edistämisen koordinaattorit	Koulutukset on järjestetty	
		Vertaissovittelevä otetaan käyttöön kaikissa Lapin kunnissa osana kiusaamisen ehkäisyä	Kunnat	Vertaissovittelevä käytössä (kuntien lukumäärä)	
	Vahvistetaan monialaista varhaisen puuttumisen sekä osallisuuden ja asiakasohjauksen yhteistyötä	Vakiinnutetaan perhekeskustoiminnan monialainen yhteistyö	Perheiden ja työikäisten palvelut	Perhekeskustoimintamalli vakiintuu koko alueella	
		Käynnistetään Ankkuri toimintamalli itäisellä alueella sekä laajennetaan toimintaa kaakkoisella ja lounaisella alueella	Kunnat, Lapha, Poliisi, kaakkoinen ja lounainen pa, Ankkuri tiimi (Poliisi, Lapha, nuorisotyö) ja arjen turvan koordinaattori, Lapin AMK	Työpajat (lkm), ryhmät (lkm)	
		Laajennetaan MARAK toimintamalli koko Lapin alueelle perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi	Kunnat, Lapha, Poliisi, Thl, MARAK ryhmät ja arjen turvan koordinaattori	Toiminnan laajentuminen uusien kuntien alueelle (lkm)	
		Luodaan yhtenäiset käytänteet kokemusasiantuntijatoiminnan hyödyntämiseksi palveluissa	Hytetu-tiimi, järjestöt, sosiaali- ja terveyspalvelut	Käytänteet on kuvattu.	
		Lapset puheeksi -mallin käytön laajentaminen koko alueelle	Sosiaali- ja terveyspalvelut	Mallin käyttö laajentunut koko alueelle (kuntien lukumäärä)	
		Kasvuyhteisön roolia vahvistetaan lasten ja nuorten arjessa	kunnat, järjestöt, perhekeskukset		
	Vahvistetaan vanhemmuuden tukea ja itsehoitotaitoja	Tuetaan yli 18v. nuoria, vanhempia ja perheitä Arkeen Voimaa itsehoitoryhmillä	Arkeen Voimaa koordinaattori, ArVo tiimi, yhdyshenkilöt, seurantaryhmä	Järjestetyt ryhmätöinnöt (lkm) ja ryhmiin osallistuneet (lkm), ryhmiin osallistuneet alle 30v. (lkm) .	
		Tuetaan lasten ja nuorten mielen terveyttä edistäviä elintapoja, kuten liikunnan lisäämistä ja ruutuajan vähentämistä	Hyvinvointialue, kunnat, järjestöt	Neuvokas perhe toimintamallia on laajennettu alueella	
		Viestitään omahoito- ja itsehoito-ohjelmien käytön mahdollisuuksista (esim. Terapianavigaattori, Neuvokas perhe).	Viestintäpalvelut, Perhekeskukset	Omahoito- ja itsehoito-ohjelmista on laadittu tietopaketti verkkosivuille.	
		Kohtaamispaikkatoiminnan vahvistaminen alueella	Perhekeskukset	Kohtaamispaikkojen määrä	
		Otetaan pilottina käyttöön tarina-auttamisen verkkopalvelu (Zoturi) nuorille, nuorille aikuisille ja lapsiperheille	Vasa 2	Pilotti toteutettu	

Lapin hyvinvointialueen hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2024-2025

Painopiste 2: Seksuaaliterveys

Tavoitteet	Osatavoitteet	Toimenpiteet	Vastuutahot	Toimenpidemittarit	Tulosindikaattorit
Raskauden keskeytysten ja seksitautien vähentyminen	Lisätään ilmaisen ehkäisyn tietoisuutta ja kehitetään vaikuttavuuden arviointia	Viestintäpalvelut tuottaa seksuaaliterveyden ja ilmaisen ehkäisyn alueellisia viestintämateriaaleja	Viestintäpalvelut	Alueellinen viestintämateriaali tuotettu ja jaettu kuntiin	Raskaudenkeskeytykset alle 20-vuotiailla / 1 000 15 - 19-vuotiasta naista Klamydiainfektioita / 100 000 asukasta
		Nuorille tuotetaan kohdennettua somesisältöä ja viestintää kehitetään yhteistyössä nuorisovaltuuston kanssa.	Viestintäpalvelut	Nuorisovaltuusto on osallistunut viestinnän kehittämiseen (kyllä/ei). Some-julkaisujen määrä.	
		Viestitään sukupuolitautiltestauksen mahdollisuuksista ja kehitetään tunnistautumaton palvelupolku	Viestintäpalvelut ja terveystalvet	Palvelupolku on laadittu (kyllä/ei). Sukupuolitautiltestauksen mahdollisuuksista viestitty monikanavaisesti.	
		Kondomien jakelua laajennetaan terveydenhuollon palveluiden ulkopuolelle yhteistyössä kuntien kanssa	Kunnat ja terveystalvet	Kondomeja jaettu kunnissa terveydenhuoltopalveluiden ulkopuolella (kuntien määrä)	
		Kuntien monialaiset nuorten ohjaus- ja palveluverkostot ohjaavat paikallistason toimeenpanoa puheeksi ottoon ja viestintään kunnan palveluissa	Kunnat	Nuorten ohjaus- ja palveluverkostoissa sovittu seksuaaliterveydestä viestimisestä (kuntien lukumäärä)	
	Edistetään seksuaaliterveyden puheeksiottoa koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa sekä äitiys- ja lastenneuvolassa	Kehitetään matalankynnyksen neuvonnan kanavia (kuten Älykäs hoidon tarpeen arviointi) ja järjestetään puheeksioton -koulutus	Terveystalvet	Matalankynnyksen neuvonnan kanava on käytössä koko alueella. Puheeksioton koulutus on järjestetty.	
		Viestitään järjestökentän tarjoamista chat-palveluneuvonnan kanavista.	viestintäpalvelut	Luotettavista chat-kanavista on viestitty monikanavaisesti.	

Lapin hyvinvointialueen hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2024-2025

Painopiste 3: Hyvinvointia ja terveyttä edistävät elämäntavat

Tavoitteet	Osatavoitteet	Toimenpiteet	Vastuutahot	Toimenpidemittarit	Tulosindikaattorit
Edistetään työikäisten työ- ja toimintakykyä ehkäisemällä ylipainoa ja terveyshaittojen syntymistä	Käynnistetään elintapaohjauksen toimintamalli Lapin hyvinvointialueella	Luodaan kuntien, alueellisten toimijoiden ja järjestöjen yhdyspinnoille elintapaohjauksen yhteistyökäytöt sekä koordinaatio- ja yhdyspintarakenteet.	Lapin hyvinvointialueen elintapaohjauksen kehittämishanke	Elintapaohjauksen yhteistyökäytännöistä on sovittu ja alueelliset koordinaatio- ja yhdyspintarakenteet on luotu; Liikkumisen ja ravitsemuksen edistämisen koordinaatio- ja yhdyspintarakenteet on mallinnettu	Liikuntaan liittyvä neuvonta ja ohjaus, % perusterveydenhuollon asiakkaista Sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä
	Työttömien terveystarkastuksien käytänteitä yhtenäistetään ja kehitetään	Vahvistetaan terveystarkastuksien henkilökunnan osaamista sekä kehitetään kirjaamiseen ja seurantaan yhtenäiset käytännöt	Terveystarkastus, työkyvyn tuen malli, työkyvyn tuen palvelut	Henkilökunnalle on järjestetty kirjaamisen ja seurannan koulutusta	Työttömien terveystarkastukset, % työttömistä Niiden osuus, jotka uskovat, että todennäköisesti eivät jaksais työskennellä vanhuuseläkeikänsä saakka, % 20 vuotta täyttäneistä, koulutusryhmittäin
	Vahvistetaan asukkaiden oma-arviointia ja toimijuutta	Laaditaan hytetu-viestinnän sosiaalisen median vuosikello ja hyvinvointitiedon osio verkkosivuille	Viestintäpalvelut, hytetu-tiimi ja terveyden edistämisen koordinaattorit	Hytetu-viestinnän vuosikello on laadittu ja sen mukaista viestintää toteutettu	Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä Mielenterveyshäiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 18-34 vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä
		Kehitetään digitaalinen hyte-palvelutarjotin	VASA 2 hankkeen palvelutarjotin tiimi, laphan digipalvelut, DigiFinlandin koordinoima digikehittäjien verkosto	Toteutuneet yhteiskehittämislaisuuudet ja käyttöön otettu palvelutarjotin	Työkyvyttömyysindeksi, ikävakiointi Työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista Terveystarkastusosituksen mukaan liian vähän liikkuvien osuus, % 20 vuotta täyttäneistä, koulutusryhmittäin
		Vertaistukitoiminnan ja muun matalan kynnyksen toiminnan edistäminen ja järjestöjen toimintaan ohjaaminen mm. hyvinvointilähetteen ja lähellä.fi-järjestötietopalvelun kautta	Järjestöt, Vasa 2, Sosiaali- ja terveyspalvelut, hytetu-tiimi	Järjestöavustuksia on kohdennettu vertaistukitoimintaan ja matalan kynnyksen toimintaan (avustettujen toimintojen lkm ja laajuus) Tehtyjen hyvinvointilähetteen määrä ja järjestöjen toimintoihin ohjausten määrä	Lihavien osuus (kehon painoindeksi BMI \geq 30kg/m ²), % 20 vuotta täyttäneistä, koulutusryhmittäin Terveytensä keskitasoisiksi tai sitä huonommaksi kokevien osuus, % 20 vuotta täyttäneistä, koulutusryhmittäin
Arkeen Voimaa itsehoitoryhmissä lisätään tietoisuutta terveellisistä elintavoista sekä vahvistetaan minäpystyvyyttä	Arkeen Voimaa koordinaattori, ArVo tiimi, yhdyskentien, seurantarajat	Järjestetyt ryhmätoiminnot (lkm), ryhmiin osallistuneet henkilöt (lkm) sekä elämälaatumittarin ja asiakaspalautteen tulokset.	Sairastavuusindeksi, ikävakiointi TEAvisari		

Lapin hyvinvointialueen hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2024-2025

Painopiste 4: Arjen turvallisuus

Tavoitteet	Osatavoitteet	Toimenpiteet	Vastuutahot	Toimenpidemittarit	Tulosindikaattorit
Tuetaan ikääntyneiden yhteisöllisyyttä ja osallisuutta	Asiakaskohtaamisissa huoli yksinäisyydestä otetaan puheeksi ja annetaan tietoa yhteisöllisen toiminnan mahdollisuuksista	Tarjotaan ikääntyneille asiakas- ja palveluohjausta ja viestitään tehostetusti. Servitetaan mahdollisuutta keskitettyyn palveluneuvontaan.	Ikääntyneiden palvelut ja viestintäpalvelut	Ikääntyneiden asiakas- ja palveluohjauksesta on viestitty tehostetusti. Keskitetyn palveluneuvonnan mahdollisuudet on selvitetty.	Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (%), 65 vuotta täyttäneet / 75 vuotta täyttäneet Itsestä huolehtimisessa vähintään suuria vaikeuksia kokevien osuus (%), 75 vuotta täyttäneet Apua riittämättömästi saavien osuus väestöstä (%), 65 vuotta täyttäneet / 75 vuotta täyttäneet Päivittäisen elämänsä turvattomaksi kokeneiden osuus (%), 65 vuotta täyttäneet Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitokäsit 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäisestä väestöstä Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä, % vastaavan ikäisestä väestöstä
		Kehitetään digitaalinen hyte-palvelutarjotin asiakasohjauksen tueksi	VASA 2 hankkeen palvelutarjotin tiimi, laphan digipalvelut, DigiFinlandin koordinoima digikehittäjien verkosto	Digitaalinen hyte-palvelutarjotin on käyttöön otettu	
		Servitetaan onni-tv käyttöön oton mahdollisuus ja sen myötä myös viestintämahdollisuus hyvinvointisäällöistä television välityksellä. Kehitetään toimintamalli kotihoidon hyödyntämiseksi viestinnässä.	Viestintäpalvelut	Onni-tv:n käyttöön otto on selvitetty. Toimintamalli kotihoidon hyödyntämiseksi on kehitetty.	
		Servitetaan Kaiku-kortin käyttöön ottoa alueellisesti aikuisilla	Hytetu-tiimi	Kaiku-kortin käyttöön otto on selvitetty	
	Painotetaan osallisuutta lisäävää järjestötoimintaa ja tuetaan järjestöjäavustusten hakuprosessissa	Tuetaan avoimia kohtaamispaikkoja järjestöavustuksin ja ohjataan asiakkaita kohtaamispaikkojen piiriin	Hytetu-tiimi, järjestöt, sosiaali- ja terveyspalvelut	Avoimeen kohtaamispaikkatoimintaan myönnettyjen järjestöavustusten määrä.	
		Kunnissa kehitetään paikallista etsivää vanhustyötä yhteistyössä järjestökentän kanssa sekä tuetaan järjestöjen toimintaa toimitilojen käyttöä helpottamalla	Kunnat, järjestöt	Etsivää vanhustyötä on kehitetty yhteistyössä järjestökentän kanssa	
	Otetaan käyttöön lähetetoiminta asiakasohjauksen kehittämiseksi	Selkiytetään ikäneuvolatoiminta ja määritetään yhtenäinen vastuutaho	Ikääntyneiden palvelut ja terveyspalvelut	Ikäneuvolatoimintamalli on kuvattu ja nimetty vastuutaho	
		Hyvinvointilähete -toimintamallilla tuetaan yhteisölliseen ja mielekkäseen toimintaan linkittymistä	Hyvinvointilähete ja lähipalvelualue koordinaattorit, Lapin sotu-yhdistys ja muut järjestöt, hyvinvointilähete-pilotin seurantarvymä	Yhteisölliseen toimintaan ohjautuneet (lkm), positiivisen mielenterveyden mittarit (3 krt).	
	Vahvistetaan toimijuutta	Arkeen Voimaa -itsehoitoryhmillä lisätään osallisuutta ja ennaltaehkäistään yksinäisyyden sekä syrjäytymisen kokemuksia oman toimijuuden vahvistamisen kautta	Arkeen Voimaa koordinaattori, ArVo tiimi, yhdyshenkilöt, seurantarvymä	Järjestetyt ryhmätoiminnot (lkm), ryhmiin osallistuneet (lkm) ja elämänlaatumittarin tulokset	
		Jatketaan FINGER-toimintamallin jalkauttamista Lapin alueella.	Sosiaali- ja terveyspalvelut, kunnat	FINGER-toimintamalli on käytössä kunnissa (lukumäärä).	

lapha.fi

Lapin hyvinvointialue
Lapin buresveadjuovlu
Laapi pyereestvaijeemkuávlu
Lapin pue'rrvääjjamvu'vdd

Lapin hyvinvointialueen hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2024-2025

Painopiste 4: Arjen turvallisuus

Tavoitteet	Osatavoitteet	Toimenpiteet	Vastuutahot	Toimenpidemittarit	Tulosindikaattorit
Kodin turvallisuuden parantaminen ja vapaa-ajan tapaturmien vähentäminen	Edistetään ikääntyneiden kodin turvallisuutta	Tuotetaan alueellista materiaalia liukastumisten ja kaatumisten ehkäisystä sekä listaus itsenäisen kodin turvallisuustarkastuksen tueksi. Palveluesitteessä huomioidaan kodin turvallisuuden teema.	Viestintäpalvelut, paelustuslaitos	Materiaalia liukastumisen ja kaatumisen ehkäisystä on tuotettu. Turvallisuustarkastuksen listaus on tuotettu. Palveluesitteessä on huomioitu kodin turvallisuuden teema	Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (%), 65 vuotta täyttäneet / 75 vuotta täyttäneet Itsestä huolehtimisessa vähintään suuria vaikeuksia kokevien osuus (%), 75 vuotta täyttäneet Apua riittämättömästi saavien osuus väestöstä (%), 65 vuotta täyttäneet / 75 vuotta täyttäneet Päivittäisen elämänsä turvattomaksi kokeneiden osuus (%), 65 vuotta täyttäneet Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäisestä väestöstä Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä, % vastaavan ikäisestä väestöstä
		Ikääntyneiden kodeissa tehdään turvallisuuskartoitukset kotihoidon yhteydessä yhteistyössä pelastuslaitoksen kanssa.	Ikääntyneiden palvelut ja pelastuslaitos	Turvallisuuskartoituksen tarkistuslista on luotu	
		Järjestölähtöisesti tarjotaan tietoa ja neuvontaa kodin turvallisuuden parantamiseksi	Järjestöt	Neuvontaa kodin turvallisuuden parantamiseksi on toteutettu (tilaisuuksien ja osallistujien määrä)	
		Tarjotaan järjestöjen kanssa yhteistyössä digitukea palveluiden käyttämiseen ja käyttöapua mm. turvarannekeisiin ja kuulolaitteisiin	Järjestöt, Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus	Digituki palveluiden käyttämiseen on toteutunut (ohjauskertojen määrä)	
		Selvitetään mahdollisuutta kyläyhteisötoiminnan käynnistämiseksi yhteistyökumppaneiden kanssa (kunnat, 3.sektori) ja edistetään kyläturvallisuussuunnitelmien laatimista	Kunnat, ikääntyneiden palvelut, järjestöt, Lappilaiset kylät ry	Selvitetty mahdollisuutta kyläyhteisötoiminnan käynnistämiseksi yhteistyökumppaneiden kanssa ja kyläturvallisuussuunnitelmien tekemistä on edistetty (tilaisuuksien lukumäärä).	
	Lisätään tietoisuutta vapaa-ajan tapaturmien vähentämiseksi	Kaatumisvaarassa olevat ikääntyneet tunnistetaan riskiperusteisesti (Rai-arviointi/FRAT-mittari) ja laaditaan yksilölliset toimenpiteet kaatumisriskin vähentämiseksi.	Ikääntyneiden palvelut ja osaamisen kehittämisen tiimi	Rai-arviointi/FRAT-mittari käytössä järjestelmällisesti kaatumisriskin arvioimiseksi.	
		Järjestetään kaatumisen ehkäisy ja kodin turvallisuus -koulutusta ikääntyneiden palveluiden henkilökunnalle	Ikääntyneiden palvelut, pelastuslaitos	Kaatumisen ehkäisy ja kodin turvallisuus-koulutus henkilökunnalle on järjestetty	
		Arkeen Voimaa -itsehoidoryhmissä jaetaan tietoa kaatumisen ehkäisemiseen liittyen	Arkeen Voimaa koordinaattori, ArVo tiimi, yhdyshenkilöt, seurantaryhmä	Järjestetyt ryhmätoiminnot (lkm), ryhmiin osallistuneet (lkm) ja elämäntilanteen mittarin tulokset	
		Kunnissa järjestetään ikääntyneille ohjattu liikuntaryhmiä tasapainon ja lihaskunnan ylläpitämiseksi	Kunnat	Ikääntyneiden liikuntaryhmiä toteutuu kunnissa (kuntien lukumäärä)	

Lapin hyvinvointialueen hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2024-2025

Painopiste 5: Päihteettömyyden tuki

Tavoitteet	Osatavoitteet	Toimenpiteet	Vastuutahot	Toimenpidemittarit	Tulosindikaattorit
<p>Ehkäisevää päihdetyötä tehostetaan monitoimijaisella yhteistyöllä</p>	<p>Ennaltaehkäisevälle päihdetyölle laaditaan selkeät rakenteet</p>	<p>Uudelleen organisoidaan MiePäVäki-työryhmän (mielenterveys, päihde, väkivalta) toiminta</p>	<p>Hytetu-tiimi</p>	<p>MiePäVäKi työryhmä nimetty. Työryhmän kokoontumisten määrä.</p>	<p>Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista / % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista / % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista</p> <p>Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) (%) 20-64-vuotiaat / 65-vuotta täyttäneet / 75-vuotta täyttäneet</p> <p>Alkoholinkäytön mini-intervention toteutuminen, kun juomiseen liittyy haitta tai riski, skaalattu HYTE-indikaattori</p> <p>Tupakoi / nuuskaa päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista / % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista / % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista</p> <p>Käyttää sähkösavukkeita päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista / % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista / % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista</p> <p>Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % 8. ja 9. luokan oppilaista / % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista / % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista</p> <p>Päivittäin tupakka- tai nikotiinituotteita käyttävien osuus (%), 20 - 64-vuotiaat</p> <p>Päivittäin tupakoivien osuus (%), 20 - 64-vuotiaat</p> <p>Kannabista 12 viime kuukauden aikana käyttäneiden osuus (%), 20 - 64-vuotiaat</p> <p>Alkoholikuolemat, menetetyt elinvuodet (PYLL) ikävälillä 25 - 80 vuotta / 100 000 vastaavan ikäistä</p>
	<p>Yhtenäistetään alkoholinkäytön mini-intervention kirjaus- ja tilastointikäytänteet</p>	<p>Selkeytetään ja yhtenäistetään palvelu- ja hoitoketjuja sekä mini-intervention kirjausta</p>	<p>Terveyspalvelut</p>	<p>Alkoholin käytön mini-intervention palvelu- ja hoitoketju sekä kirjaamiskäytänteet on kuvattu</p>	
	<p>Lisätään osaamista ja otetaan toimintamalleja käyttöön koordinoitusti</p>	<p>Järjestetään henkilöstölle päihdeongelmien tunnistaminen, puheeksiotto ja kirjaaminen -koulutukset.</p>	<p>Sosiaali- ja terveyspalvelut</p>	<p>Päihdeongelmien tunnistaminen, puheeksiotto ja kirjaaminen -koulutukset on järjestetty</p>	
		<p>Tuetaan PAKKA-toimintamallin käyttöönottoa kunnissa - alueella kokonaiskoordinaatio</p>	<p>Kunnat ja hytetu-tiimi</p>	<p>PAKKA -toimintamalli on käyttöönotettu (kuntien määrä). Hyvinvointialueella on nimetty koordinaatiosta vastaava taho</p>	
		<p>Vakiinnutetaan ja laajennetaan RIKO-toimintamalli lounaiselle alueelle</p>	<p>Kunnat, Lapha, Poliisi, arjen turvan koordinaattori, Lapin AMK</p>	<p>RIKO-toimintamalli on käyttöönotettu lounaisen palvelualueen kunnissa (kuntien määrä).</p>	
		<p>Kehitetään työikäisille päihde- ja riippuvuuspalveluketju</p>	<p>Vasa 2</p>	<p>Työikäisten päihde- ja riippuvuuspalveluketju on kuvattu ja se on toiminnassa.</p>	
		<p>Käynnistetään Ankkuri toimintamalli itäisellä alueella sekä laajennetaan toimintaa kaakkosella ja lounaisella alueella</p>	<p>Kunnat, Lapha, Poliisi, Ankkuri tiimi (Poliisi, Lapha, nuorisotyö) ja arjen turvan koordinaattori</p>	<p>Ankkuri-palveluketju on laadittu ja toimeenpantu (Kuntien lukumäärä)</p>	
		<p>Kehitetään lasten ja nuorten nikotiinikäyttöön puuttumisen malli yhteistyössä 3.sektorin kanssa</p>	<p>Ehyt ry, terveyspalvelut, kunnat</p>	<p>Nikotiinituotteiden käyttöön puuttumisen malli on laadittu ja toimeenpantu</p>	
		<p>Vahvistetaan Hoito syyteen sijaan -toiminnan yhdenmukaista mallia ja lisätään osaamista</p>	<p>Vasa 2</p>	<p>Hoito syyteen sijaan palveluketju on laadittu ja toimeenpantu</p>	
		<p>Osana päihde- ja riippuvuuspalveluketjua tunnistetaan järjestöjen etsivän, löytävän, matalan kynnyksen toiminnot osaksi palvelupolkuja</p>	<p>Vasa 2, järjestöt (A-klinikka säätiön hanke)</p>	<p>Järjestöjen etsivän- ja löytävän työn matalan kynnyksen toimintoja on kuvattu osana palvelupolkuja (kyllä/ei, lkm)</p>	
	<p>Vaikutetaan päihteiden käyttöön liittyviin asenteisiin</p>	<p>Tuotetaan alueellisesti ehkäisevän päihdetyön materiaaleja sekä toteutetaan vuosikellon mukaiset kampanjat</p>	<p>Viestintäpalvelut</p>	<p>Alueellisesti yhteneviä materiaaleja on tuotettu</p>	
		<p>Kuntien järjestöavustuksissa huomioidaan päihteettömyyden vaatimus avustettavassa harrastustoiminnassa</p>	<p>Kunnat</p>	<p>Kuntien järjestöavustuksien jakoperusteissa huomioidaan päihteettömyyden edistäminen (kunnat lukumäärä)</p>	

Lapin hyvinvointialueen hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2024-2025

Painopiste 6: Yhteistyörakenteet

Tavoitteet	Osatavoitteet	Toimenpiteet	Vastuutahot	Toimenpidemittarit	Tulosindikaattorit
Hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistämiseksi on käytössä toimivat yhteistyörakenteet	Käynnistetään hytetu-yhdyspintarakenteet sekä hyvinvointialueen sisäinen hytetu-työn rakenne	Kehitetään alueellisia yhteistyön malleja osana Kuntaliiton ja Hyvilin Yhdyspintapilottia	Kehittämisen- ja strategiapalvelut, kunnat	Strategisen tason tavoitteista on sovittu yhteisesti.	TEAvisari: hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen rakenteita kuvaava indikaattoritieto
		Käynnistetään hytetu-yhdyspintarakenteet	Hytetu-tiimi	Hytetu-yhdyspintarakenteet on käynnistetty	
		Laaditaan selkeät sisäisen yhteistyön rakenteet hyvinvointialueelle	Hytetu-tiimi, sosiaali- ja terveysterveystoimet	Hyvinvointialueen sisäiset hytetu -yhteistyön rakenteet on laadittu ja kuvattu	
		Toimeenpannaan hytetu-neuvotteluiden rakenteet sekä kehitetään paikallista yhteistyötä ja vastuiden jakoa	Kehittämisen- ja strategiapalvelut	Hytetu -neuvotteluiden vuosittainen aikataulu ja rakenne on kuvattu. Hytetu -työn vastuista on yhteisesti sovittu.	
		Käynnistetään teemaverkostot ja toteutetaan verkostoyhteistyötä alueelliset tarpeet huomioiden	Hytetu-tiimi	Teemaverkostot on käynnistetty	
		Otetaan sähköinen hyvinvointikertomus käyttöön alueellisena työkaluna hyvinvointikertomus- ja suunnitelmatyössä	Kunnat, hytetu-tiimi	Sähköinen hyvinvointikertomus on käytössä (kuntien lukumäärä)	
		Kehitetään yhteistyössä alueelliset menetelmät hyvinvointitiedon keräämiseksi ja seurannan toteuttamiseksi	Kunnat, hytetu-tiimi	Hyvinvointitiedon kerääminen ja seuranta on kuvattu	
		Varmistetaan käyttöönotettujen monitoimijajärjestöjen toimintamallien jatkuvuus ja hyödynnetään arviointimallia monitoimijajärjestöjen yhteistyön kehittämisessä	VASA 2 hanketiimi, laphan yhdysparit, hyvinvointilähetepilotin seurantar ryhmä, ArVon seurantar ryhmä, Laphan HYTETU-tiimi ja Lapin HVA:n hankkeiden ohjausryhmä	Toimintamallien arviointitieto	
	Luodaan järjestöyhteistyön rakenteet	Laaditaan järjestöyhteistyön rakenteet monitoimijajärjestöyhteistyönä	HYTETU-tiimi, Lapin maakunnallinen järjestöneuvottelukunta, Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys, Lapin järjestökeskukset (Rovaniemi, Kemi, Sodankylä, Kemijärvi), Meri-Lapin järjestöneuvottelukunta	Järjestöyhteistyön rakenteet on käynnistetty	
		Edistetään järjestöjen lähellä.fi -tukitoiminta- ja palvelutarjottimen käyttöä	Järjestöt, Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry, Sosiaali- ja terveysterveystoimet, viestintäpalvelut	Järjestöjä on tuettu lähellä.fi palvelun ja palvelutarjottimen käytössä; koulutusten ja käyttöönoton ohjausten lkm; lähellä.fi palveluun rekisteröityneiden järjestöjen ja ilmoitusten määrä	
		Juurrutetaan OLKA-toiminta Lapin keskussairaalan alueelle ja selvitetään sen laajentamista koko hyvinvointialueelle	Sosiaali- ja terveysterveystoimet, hytetu-tiimi, MIELI Rovaniemen seudun mielenterveys ry	OLKA-toiminta on juurrutettu Lapin keskussairaalan alueelle ja selvitetty sen laajentamista koko hyvinvointialueelle. OLKA:n ohjausten ja vertaistoiminnan määrä LKS:ssa	
		Kehitetään rakenne järjestötiedon, kokemustiedon, järjestöjen asiantuntijatiedon hyödyntämiseksi, sekä monialaiselle järjestöyhteistyölle yhteistyössä maakunnallisen järjestöneuvottelukunnan kanssa	Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry, Lapin järjestökeskukset, kunnat ja HYTETU-tiimi	Rakenne järjestötiedon, kokemustiedon, järjestöjen asiantuntijatiedon keräämiselle ja hyödyntämiseksi, sekä monialaiselle järjestöyhteistyölle yhteistyössä maakunnallisen järjestöneuvottelukunnan kanssa on käynnistetty	
		Huomioidaan järjestöjen toiminta palvelupoluissa ja palveluissa (mm. perhekeskukset)	Hyvinvointialueen palvelut, järjestöt, HYTETU-tiimi	Järjestöjen toiminta on mukana palvelupoluissa ja palveluissa (mm. perhekeskukset)	
		Kehitetään hytetu-rakennetta saamelaisväestön näkökulmasta	Neuvotellaan Saamelaiskäräjien kanssa saamelaisväestön hyte-verkoston toteuttamistavoista ja vastuista	Saamenkielisten palvelujen kehittämistiimi	